

De SG vernieuwing rijksdienst,
de heer R. Bekker;

tevens aan alle ministers die dit aangaat
met afschrift aan de Voorzitters van
Eerste en Tweede Kamer

Datum
8 juni 2007

Uw kenmerk

Ons kenmerk
Rob 2007-0000211253

Inlichtingen bij
Kees Breed

Doorkiesnummer
070 - 4268567

Bijlagen
1

Onderwerp
toekomst adviesstelsel

Geachte heer Bekker,

Als voorzitters van een strategische adviesraad hebben wij kennisgenomen van het coalitie-akkoord en het voornemen van het kabinet om te bezuinigen op de ambtelijke organisatie. Ook hebben wij kennisgenomen van de verwijzing in het akkoord naar de notitie 'De verkokering voorbij' van de Secretarissen-Generaal en van de passage in deze notitie over de kennis- en adviesfunctie. Hierbij bieden wij u onze gezamenlijke reactie aan.

Wanneer het politieke bestuur, dat wil zeggen kabinet en Staten-Generaal (want ook deze laatste is opdrachtgever van de strategische adviesraden) in lijn met de notitie van de Secretarissen-Generaal vinden dat strategische adviesraden kunnen worden opgeheven, dan respecteren wij daaruit voortvloeiende politieke besluiten. Maar wij vragen wel aandacht voor een aantal overwegingen voorafgaand aan de verdere besluitvorming over dit onderwerp. Bovendien doen wij aan het eind van deze brief zelf een aantal voorstellen ter verbetering van het adviesstelsel.

- Vaste adviesraden zijn naar onze mening van wezenlijk belang bij de voorbereiding van politiek-bestuurlijke besluitvorming. Zij combineren onafhankelijkheid en deskundigheid, zowel vanuit de wetenschap als vanuit de praktijk, bij het wegen van grote hoeveelheden kennis en informatie. Op basis daarvan brengen zij gerichte beleidsadviezen uit. Dit is niet alleen de mening van de adviesraden zelf, maar komt ook als

conclusie naar voren uit alle evaluaties van de raden die in de afgelopen jaren zijn uitgevoerd. Politieke en maatschappelijke belanghebbenden spraken zich telkens weer positief uit over de betekenis van de diverse raden.

- Vaste adviesraden zorgen voor consistentie van de advisering. In tegenstelling tot ad hoc-commissies of consultancybureaus, bouwen zij voort op eerder opgedane kennis en ervaringen en op eerdere adviezen. Doordat adviesraden beleidsadvies uitbrengen onderscheiden zij zich bovendien van de kennisinstituten en planbureaus die in beginsel volstaan met het aanleveren en structureren van kennis.
- Adviesraden bieden een goed kanaal om de dialoog met de samenleving en met deskundigen vanuit de praktijk duurzaam te voeren. Zij dragen zo bij aan de inzet die het kabinet in de eerste honderd dagen van zijn bestaan heeft getoond om met de samenleving in gesprek te komen en te blijven. Onze adviezen geven weer wat er leeft en wat deskundigen vinden.
- Wij zijn overigens van mening dat de scheiding van advisering en overleg, die tien jaar geleden consequent is doorgevoerd met uitzondering van de SER, niet moet worden teruggedraaid. In andere landen worden wij juist benijd om het feit dat wij deze scheiding hebben gerealiseerd. Deze komt de onafhankelijkheid en kwaliteit van de advisering ten goede. Net zo min achten wij het raadzaam om de advisering door de WRR, die op basis van fundamenteel wetenschappelijk onderzoek lange termijn ontwikkelingen analyseert, te vermengen met de advisering door de strategische adviesorganen die vooral is gericht op de korte en middellange termijn op basis van maatschappelijke deskundigheid en toegepast wetenschappelijk onderzoek.
- Een laatste punt van overweging, meer van pragmatische aard, is dat in de afgelopen jaren onder de noemer van efficiencykortingen en bij de uitvoering van de motie Verhagen al sterke bezuinigingen op de adviesraden zijn doorgevoerd. Uit de cijfers in de bijlage blijkt dat bij verdergaand korten op de budgetten van de huidige raden kwaliteitsverlies onafwendbaar lijkt.

Het heeft ons verwonderd dat in de nota 'De verkokering voorbij' de suggestie wordt gewekt als zouden de adviezen van de strategische adviesraden ten grondslag liggen aan het verschijnsel van 'bestuurlijke drukte'. Wij achten dit een onjuiste voorstelling van zaken. Wellicht wordt bedoeld op de moeite die het soms kost om een kabinetsreactie te formuleren in reactie op een advies. Maar

als die moeite al mag worden aangerekend als een fundamenteel bezwaar tegen de adviesraden dan is juist de oproep om te komen tot meer integrale, ontkokerde adviezen niet consistent. Want de ervaring leert dat hoe integraler een advies is, des te meer moeite het juist kost om in het kabinet tot een integraal, gezamenlijk standpunt te komen. Het blijft daarom onduidelijk wat nu wordt gezien als het echte probleem of wat nu werkelijk wordt beoogd met de voorgestelde 'oplossing'. Daarnaast zijn wij verbaasd dat de Secretarissen-Generaal pleiten voor het vergemakkelijken van het instellen van ad hoc adviescommissies. Zowel de Tweede Kamer (in de vorige samenstelling) als het vorige kabinet bij brief van minister Pechtold hebben expliciet aangegeven dat zij de inzet van ad hoc commissies willen terugdringen. Daarbij moet bovendien worden opgemerkt dat de kosten van juist de inzet van ad hoc commissies (en zeker van externe consultants) vele malen hoger zijn dan het vragen van advies aan een 'vaste' adviesraad. Ook de bezuinigingsdoelstelling van dit kabinet wordt dus niet gediend met dit voorstel van de Secretarissen-Generaal. Wij plaatsen daarom grote vraagtekens bij de argumenten die in de notitie worden gehanteerd.

Dat neemt niet weg dat verbeteringen in het thans fungerende adviesstelsel ook volgens ons wel degelijk wenselijk en mogelijk zijn. Wij merken hierbij op dat de adviesraden onderling nogal verschillen. Sommige raden zijn meer sectoraal georiënteerd, andere meer inter- of multisectoraal. Tussenvormen komen ook voor. Daarom verdient het aanbeveling om ook bij het overwegen van verbeteringen te kiezen voor een maatwerkbenadering. De onderstaande aanbevelingen komen voort uit een gezamenlijk overleg van de voorzitters. Het gewicht dat zij individueel toekennen aan de afzonderlijke voorstellen kan soms variëren.

1. De samenwerking tussen adviesraden kan zeker worden versterkt. Dat kan onder meer door het mogelijk te maken om leden van de ene raad tijdelijk te benoemen als lid van een andere raad voor de duur van een specifiek adviestraject. Ook externe deskundigen kunnen tijdelijk worden benoemd.
2. Eveneens zou het goed zijn secretariaatsmedewerkers, waar mogelijk, meer flexibel in te zetten. Een gebundeld secretariaat kan ook meerdere verwante adviesraden ondersteunen. Verder kan winst worden geboekt door de secretariaten van vaste adviesraden ook in te zetten bij de ondersteuning van ad hoc-commissies, als die incidenteel noodzakelijk worden geacht. Hun expertise en collectieve geheugen worden dan structureel beter benut.
3. Wij zouden willen nagaan of en waar clustering van verwante adviesraden (structureel of bijvoorbeeld tijdelijk voor de duur van een kabinetsperiode) zinvol kan zijn. De zes pijlers van het coalitie-akkoord kunnen als vertrekpunt worden genomen, dan wel een matrix-verband van de zes pijlers en de huidige departementen.
4. Wij zien mogelijkheden voor samenwerking van (verwante) adviesraden en een grotere toegankelijkheid van onze adviezen door de inrichting van een gezamenlijk portal (een virtueel 'huis van de advisering').
5. Verwante adviesraden kunnen wellicht ook fysiek gezamenlijk worden gehuisvest op één locatie.

Aan uw kant zou de ontkokering en vermindering van de bestuurlijke drukte kunnen worden bevorderd door:

6. Verbetering van de coördinatie van adviesaanvragen en het bevorderen van (meer) intersectorale adviesaanvragen in de ministerraad
7. Enkele wijzigingen in de Kaderwet Adviesraden aan te brengen. Zo kan worden gezien of de huidige verplichting tot het formuleren van een kabinetsreactie op een advies, zoals thans is opgenomen in de kaderwet adviesraden, voor alle typen raden en voor elk advies nuttig is. De periode (thans drie maanden) kan variëren, of een reactie kan ook mondeling in het parlement worden gegeven dan wel samengaan met een nieuw beleidsvoorstel. Als de huidige verplichting als het probleem wordt gezien, richt de verandering dan rechtstreeks op dat probleem.

Gaarne lichten wij onze overwegingen en voorstellen nader aan u toe tijdens onze afspraak op 14 juni a.s..

Mede namens AWT, AER, ACVZ, AGS, Vrom-raad, Raad voor V&W, RVZ, RMO, Onderwijsraad, RvC, RLG, Waddenraad en AIV,

Met vriendelijke groet,

J.A. van Kemenade
Voorzitter Raad openbaar bestuur